

İLERİ KARDİYAK YAŞAM DESTEĞİ KURSU (İKYPD)

KARDİYOVASKÜLER
FARMAKOLOJİ

Vazoaktif –İnotrop ajanlar

- Temel farmakolojik özellikler
- Dozları ve Klinik endikasyonları
- Uygulama sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar

Vazoaktif ajanlar; Damar tonusuna ve çapına etki eden ajanlara vazoaktif ajanlar denilmektedir.

Vazokonstriksiyon yapanlar(Vazopressör); Temel olarak adrenerjik sistem üzerinden etkilidirler

Vazodilatasyon yapanlar (Nitrogliserin, nitroprussid); temel olarak nitrik oksit donasyonu ile etki yaparlar

α ve β adrenerjik etki

α - β adrenerjik sistemi **$\alpha 1$, $\alpha 2$ ile beta-1, beta-2** olmak üzere iki değişik alt gruptan oluşur. Bu reseptörler çeşitli organlarda değişik yoğunlukta bulunur ve farklı etkiler gösterir.

$\alpha 1$;

- KVS deki ağırlıklı etki arteriyel vazokonstriksiyon. **Arteriyel kan basıncında artışa** yol açar.
- 2. etki kalp kasında inotropik etki (zayıftır).
- Kalp hızını etkilemez

$\alpha 2$; Vazokonstriksiyon

$\beta 1$; En önemli yerleşim yeri **kalptir**

- *Kardiak kontraksiyonu arttırır (inotropi)*
- *AV nodal iletiyi arttırır (dromotropik etki)*
- *Kalp hızını arttırır (kronotropik)*

$\beta 2$; Vasküler yatakta daha ön plandadır . Düz kaslarda gevşeme. **Bronkodilatasyon, Vazodilatasyon.**

Adrenalinde ve noradrenalinde $\beta 1$ etki benzerken, $\beta 2$ etki adrenalinde daha fazladır.

Adrenalin

Güçlü **nonselektif α ve β agonist α_1 reseptörler ile vazokonstriksiyon.**

- Splanknik ve renal kan akımını azaltır.
- Serebral ve koroner kan akımını artırır.(yüksek dozlarda)
→ venöz dönüş ve kardiyak debi artar

β_1 reseptörler ile + inotrop ve kronotrop etkili. Myokardın oksijen gereksinimi artar

β_2 reseptörler ile vazodilatasyon

→ iskelet kaslarına kan akımı artar

β_2 mimetik etki ile olumsuz metabolik etkiler

→ **hiperglisemi**

→ laktat klirensinde azalma ve **metabolik asidoz**

Adrenalin

- 1-2 $\mu\text{g}/\text{dak.}$ dozda saf beta stimülasyon,
2-10 $\mu\text{g}/\text{dak.}$ dozda **alfa+beta stimülasyon**,
10-20 $\mu\text{g}/\text{dak.}$ dozlarda ise ön planda alfa stimülasyon yapar.
- Sürekli infüzyon; 250 ml %5 Dx içine 0.25 mg(250 μg) koy. (1 $\mu\text{g}/\text{ml}$) 1-10 $\mu\text{g}/\text{dk}$ ***
- 1/1000 (1mg/ml), 1/10000 (0,1 mg/ml) Pediatrik kullanım için 1/100000 (10 $\mu\text{g}/\text{ml}$)
- 1 mg= 1 cc, 0,5 mg=1cc, 0,25 mg=1 cc ampulleri var
- 1 mg(1 ml) 10 mle tamamlanır 0.1 mg/ml
- 0.5 mg (1 ml) 5 mle tamamlanır 0,1 mg/ml
- 0.25 mg (1 ml) 2,5 mle tamamlanır 0.1 mg/ml

Adrenalin

- **Düşük kardiyak output** tedavisinde
- **Anaflaksinin** ana farmakolojik tedavisi
- **VF ve nabızsız VT**(ilk şoklara cevap yoksa)
- **NEA ve asistolik arrestlerde** (Alfa 1 etkisinden faydalanılır)
- **Refrakter semptomatik bradikardi**

Adrenalin

- **Kan basıncı ve kalp hızının artması** miyokard iskemisi, anjina, artmış miyokardiyal oksijen ihtiyacına neden olabilir
- Miyokard iskemisi sırasında ventriküler duyarlılığı artırabilir (**Disritmiler**)
- Yüksek doz uygulaması **hayatta kalım ve nörolojik sonucu değiştirmiyor**
- Adrenalin güvenli bir damar yolundan verilmelidir
  - **Damar dışına kaçması sonucu lokal iskemiye bağlı doku hasarı ve ülserler ortaya çıkabilir**
- Alkalin solüsyonlar içinde inaktive olduğundan **NaHCO₃ ile bir arada kullanılmamalıdır**

Noradrenalin

- **Direkt α_1 uyarı, β_2 aktivitenin yokluğunda** arteriyel ve venöz damarlarda yoğun VK oluşturur.
- **β_1 etki** ile artan myokard kontraktilitesine ve KB artışına katkıda bulunabilir(+ **inotropik**).
- Renal kan akımını ve splanknik kan akımını ↓,
- Myokard O₂ gereksinimini↑
- Noradrenalin klinikte esas olarak **vazodilatasyona bağlı hipotansiyon (septik şok ve anflaksi)** tedavisinde kullanılır***.

Noradrenalin

- **IV uygulamada ekstrevasyon doku nekrozuna** yol açabilir. Santral yol tercih edilir.
- **Gebeliğin geç dönemlerinde kullanılmamalıdır**
  - Uterin kontraksiyonları indükler
- **Uzun süreli kullanımda** afterload artışı ile myokard yetmezliği riski olduğundan **kardiyak output yakından izlenmelidir.**
- **Böbrek iskemisi açısından idrar akımı** da takip edilmelidir.

Noradrenalin

- Noradrenalin, kısa bir süre uygulanabilir.
- **Ortalama arter basıncı 60 mmHg üzerine çıkınca noradrenalin kesilmeli, pozitif inotrop etkisi ön planda olan adrenalin, dopamin, dobutamin gibi ajanlar başlanmalıdır**
- 0,1 µg/kg bolus veya 0,05-0,3 µg/kg/dk infüzyon
- 1000ml %5 Dx içinde 4 mg (4000µg) ilaç koy(4 µg/ml))
- Ampulleri 4 ml'lik solüsyonda 4 mg norepinefrin içerir.

VASOPRESSİN

İKYD algoritmasından çıkarıldı

Dopamin

- Endojen katekolamin
- Dopaminerjik etkili
- α ve β adrenerjik etkili
- Etkileri doza bağımlı
- **Dopaminerjik reseptörler**
  - Serebral, koroner, renal ve splanknik damar yataklarında kan akımını artırır
- **β 1 adrenerjik reseptörler**
  - Pozitif inotropik etki
- **α adrenerjik reseptörler**
  - Vazokonstrüksiyon

Dopamin

Endikasyonlar

- Yetersiz renal kan akımına bağlı **böbrek fonksiyon bozukluğu**
- **Semptomatik bradikardi** (atropinden sonra 2. seçenek)
- Sistolik KB <70-100 mmHg olan ve **şok bulgu ve semptomlarının eşlik ettiği durumlar**

Doz: 2 – 20 mcg/kg/dk

- **2-5 mcg/kg/dk: Dopaminerjik** rsp uyarır. Renal, mezenter, koroner damarlardaki kan akımını artırır. **Böbrek dozu**
- **5-10 mcg/kg/dk: β_1** adrenerjik rsp ile myokard kontraktilite, daha az oranda kalp hızı ile kalp debisini $\uparrow$ Serotonin ve dopaminerjik res ile venokonstrüksiyon, arteriyel konstrüksiyon
- **10-20 mcg/kg/dk: α** adrenerjik etki, periferik vasküler direnç artar, böbrek kan akımı azalır

Dopamin

- Sürekli infüzyon **2-20 $\mu\text{g}/\text{kg}/\text{dk}$** (1000 ml %5 Dx içine 400 mg; 400 $\mu\text{g}/\text{ml}$)

Uyarılar

- Dopamin başlamadan **önce volüm replasmanı ile hipovolemi düzeltilmeli**
- KKY'ne eşlik eden **kardiyojenik şokta dikkatli kullanılmalı**
- **Taşiaritmi ve ileri derecede vazokonstriksiyona neden olabilir**
- **NaHCO₃ ile karıştırma**

Dobutamin

- Sentetik bir katekolamin
- Etkileri doza bağımlı
- Miyokarddaki β_1 reseptörlere selektif etkili
  - Pozitif inotropik etki: Kalp debisini arttırır
- Damarlar üzerindeki α mimetik etkisi β_2 etkisiyle tamponlanır

Endikasyonlar

- Şiddetli **sistolik kalp yetmezliği**
- **β bloker zehirlenmesi**
- Sistolik KB 100 mmHg ve **şok belirtilerinin olmadığı pompa problemlerinde düşün**
  - **Konjestif kalp yetmezliği, pulmoner ödem gibi**

Dobutamin

Doz: 2 – 20 mcg/kg/dk

- Kalp hızı bazal değerini %10'dan daha fazla artırmayacak şekilde titre edilir
  - **>20 mcg/kg/dk: miyokardiyal iskemi**
  - **>40 mcg/kg/dk: toksik**
- 250mg içeren 20 ml'lik şişeler
- Sistolik KB <100 mmHg ve şok bulgularının olduğu hastalarda **UZAK DUR!**
- Taşiaritmi, kan basıncında dalgalanma ve bulantıya neden olabilir
- NaHCO₃ ile karıştırma

Dobutamin-Dopamin

Dopamin-Dobutamin için pratik doz hesabı

100 ml SF + 100 mg dopamin veya dobutamin

$$\frac{6 \times \text{kg} \times \text{istenen doz}}{100} = \text{cc/st}$$

Elde edilen rakamın 3'e bölünmesi ile de bir dakikada gönderilecek damla sayısı bulunur

100 kg 10 mcg/kg/dk için

$$\frac{6 \times 100 \times 10}{100} = 60 \text{ cc/ saat} = 20 \text{ dml/dk}$$

NİTROGLİSERİN

Etki Mekanizması

- Venöz-arteriyel düz kaslarda dilatasyon
  - Ventrikül ön-ard yükü azaltır
- Miyokard duvar gerilimini ve O2 tüketimini azaltarak **subendokardiyal perfüzyonu iyileştirir**

Endikasyonlar

- İskemik ağrıda başlangıç antianginal ilaç
  - **AMI ve KKY de rekürren iskemi veya hipertansiyonu olan hastalarda ilk 24-48 saat**
- **AKS'a eşlik eden hipertansif emergency**

NİTROGLİSERİN

Doz: Başlangıç 10-20 mcg/dk

1 ampul = 10 mg

- İstenen hemodinamik ya da klinik etki ortaya çıkana kadar her 5-10 mcg/dk artırılır
- >24 saat infüzyona tolerans gelişir

Pratik Doz Hesaplama

100 cc SF+1 amp Perlinganit

10 mcg/dk= 6 cc/st

150 cc SF+1 amp Perlinganit

10 mcg/dk= 9 cc/st

NİTROGLİSERİN

Uyarılar / Kontrendikasyon

- **Hipotansiyon:** SKB <90 mmHg veya 30 mmHg dan fazla bazal deęerden düşme
- **Ciddi bradikardi (<50 atım/dk) veya taşikardi (>100 atım/dk)**
- **Saę ventrikül MI**
- **Fosfodiesteraz inhibitör kullanımı**

SODYUM NİTROPRUSSİD

Etki Mekanizması

- Venöz-arteriyel düz kaslarda dilatasyon
- Tedavi edici dozlarda kalp kası üzerine direkt bir etkisi yoktur, fakat sistemik ve pulmoner damar direncini düşürerek kalbin etkili kasılma gücünü, kalp debisini arttırır
- Hipertansif aciller
- Akut pulmoner ödem ve kalp yetmezliği
- Kapak yetmezliklerine bağlı kalp yetmezliği
- Yüksek kan basıncının eşlik ettiği akut MI'da NG tedavisine ek olarak

SODYUM NİTROPRUSSİD

Doz: 0.1-10 mcg/kg/dk

Total doz 0.5 mg/kg toksik sınırdır. Siyanür zehirlenmesine engel olmak için Na Tiyosülfat infüzyonu gerekir

İlaç, uygun dozda dekstroz içeren mayi içinde hazırlandıktan sonra, şişenin alüminyum folyo ya da benzeri bir materyal ile sarılarak ve beraberinde özel serum seti kullanılarak güneş ışığından korunması sağlanmalıdır

DİGİTAL- DİGOKSİN

- **Pozitif inotropik**
- **Negatif kronotropik**
  - Vagal tonusu arttırır
  - AV iletimini yavaşlatır

Endikasyonlar

- Kronik kalp yetmezliği
- Sol ventrikül disfonksiyonlu kronik atriyal fibrilasyon ve flutter
  - AVN iletimini yavaşlatmak ve ventriküler yanıtı azaltmak
- Stabil aritmilerin tedavisi

DİGİTAL- DİGOKSİN

Doz: 10-15 mcg/kg

Etkisi 5-30 dk'da başlar, 90-180 dk sürer

Uyarılar

Terapötik aralığı dardır

- Toksikite: Ventriküler aritmiler ve kardiyak arrest
- Amiodaron ile birlikte kullanıldığında digoksin dozu %50 azaltılmalı

ATROPİN

Etki Mekanizması

- Antimuskarinik / Parasempatolitik
  - Vagal aktiviteyi baskılayarak **sinüs nodda impuls devamlılığını ve AV iletimi sağlar.**
- Antikolinergik etki

Endikasyonlar

- Bradikardi
- AV bloklar
  - Mobitz Tip II ve tam bloklar hariç
- Kolinerjik Ajanlarla Zehirlenmeler
  - Organofosfat Zehirlenmesi
- Morfin kullanımı ile olan bulantı-kusma

ATROPİN

Doz

- **Bradikardi**
  - 0.5 mg IV her 3-5 dakikada tekrar
  - Total 0.04 mg/kg (3 mg)
- **Organofosfat Zehirlenmesi**
  - Büyük miktarlarda gerekebilir

Uyarılar

- **MI ve hipokside dikkat!**
- **Hipotermik bradikardide sakın!**
- **İnfranodal bloklarda etkisiz ve hatta paradoksal bradikardi**
  - 2. derece tip II ve 3. derece AV bloklar
- **Antikolinergik yan etkiler (Ağız kuruluğu, flushing, midriazis, konstipasyon, koma..)**

AMİODARON

Etki Mekanizması

- Class III antiaritmik
  - Sodyum, potasyum, Ca kanal blokajı
  - α ve β adrenerjik blokaj

Endikasyonlar

- KPR, defibrilasyon ve vazopressör tedaviye yanıtızsız nabızsız VT/VF
- Ventriküler Taşikardi
- Orijini belirsiz geniş kompleks taşikardiler
- Vagal manevra, adenozin ve AVN blokajına dirençli SVT
- Hızlı ventrikül cevaplı atriyal aritmiler

AMİODARON

Doz

- VF/VT kardiyak Arrest (KPR, şok, adrenalin ve vazopressöre yanıtız)
  - 300 mg IV/IO puşe
  - Gerekirse 150 mg tekrar
- Diđer ritim bozuklukları
  - 150 mg amiodaron 20ml %5 Dxt içinde 10-15 dk
- **İdame dozu**
  - 1 mg/dk 6 st
  - 0.5 mg/dk 18 st,
  - Maks: 2.2 gr/24 st

AMİODARON

Uyarılar

- QT'yi uzatan ilaçlar ile birlikte verilmemeli !
  - Class I antiaritmikler ile dikkat !
    - Torsades de pointes'i tetikleyebilir...
- Hipotansiyon, bradikardiye dikkat !
- Toksisite
  - Pulmoner/Hepatik toksisite
  - Tiroid fonksiyon bozukluğu

LİDOKAİN

Etki Mekanizması

- Lokal anestezik
- Class IB antiaritmik
- Normal miyokarda etki etmez!

Endikasyonlar

- VF/VT nedenli kardiyak arrestte amiodarona alternatif
- Ventriküler Taşikardi

Doz: 1.0-1.5 mg/kg

- Gerekirse 5-10 dk sonra 0.5-0.75 mg/kg bolus
- Maks Doz 3 mg/kg
- İdame İnfüzyon
  - 1- 4 mg/dk (30-50mcg/kg)

LİDOKAİN

Uyarılar

- >70 yaş
- KKY, AMI+hipotansiyon-şok
- Karaciğer hastalığı olanlarda
doz % 50 azaltılmalı

ADENOZİN

Etki Mekanizması

- Sinüs nodu hızını baskılar
- AVN iletimini baskılar

Endikasyonlar

- Stabil SVT, Anstabil SVT'de kardiyoversiyon hazırlığı yapılırken
- Reentry yolu bilinen stabil geniş kompleksli taşikardiler

Doz

- **6 mg iv hızlı bolus (1-3 sn)**
- **1-2 dakika sonra 12 mg iv**
- 1-2 dakika sonra 2. kez 12 mg iv

Uyarılar

Atriyal fibrilasyon/flutter, ventriküler taşikardilerde kullanılmaz

KALSİYUM KANAL BLOKERLERİ

Verapamil, Diltiazem

Etki Mekanizması

- Class IV antiaritmik ilaçlardır
  - SAN otomatisitesini azaltırlar
  - AVN iletimini yavaşlatırlar
  - AVN refrakter periyodunu uzatırlar
- Reentran aritmileri sonlandırır

Endikasyonlar

- Atrial fibrilasyon/flutter hız kontrolü
- Vagal manevra ve adenozone dirençli stabil dar kompleks taşikardiler

Doz

• Diltiazem

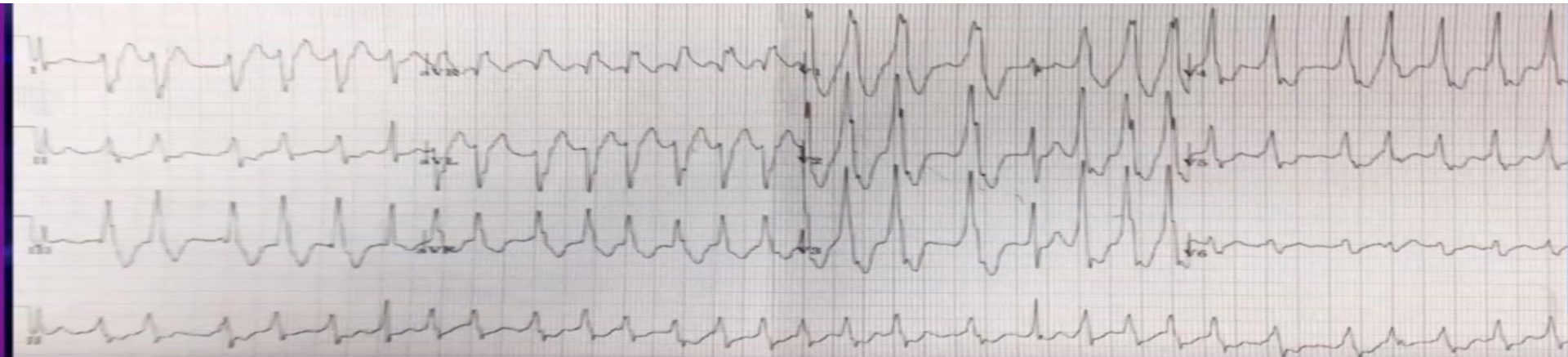
- 0.25 mg/kg
- 15 dk sonra 0.35 mg/kg

Verapamil

- 2.5-5 mg
15-30 dk sonra 5-10 mg

Uyarılar

- WPW ile birlikte olan Atrial fibrilasyon/flutter veya PSVT'de
  - Adenozin
  - β blokerler
  - Kalsiyum kanal blokerleri
  - Digoksin kullanılmaz
- Hemodinamik olarak anstabil hastada acil senkronize DC kardiyoversiyon gereklidir.
- Medikal tedavi prokainamid, ibutilid

MAGNEZYUM SÜLFAT

Etki Mekanizması

- Direk etki: Na/K ATP'az pompasını inhibe eder
- İndirek etki: Ca kanallarını bloke eder
- Miyokardın katekolaminlere duyarlılığını artırır

Endikasyonlar

- Torsades de pointes (uzun QT intervali olan irregüler, polimormik VT) varlığında veya hipomagnezemi şüphesi olan kardiyak arrest
- Eklampsi
- Astım

Doz

- Kardiyak arrest: 1-2 gr

BETA BLOKER İLAÇLAR

Metoprolol, Propranolol, Esmolol

Etki Mekanizması

- β adrenerjik reseptörlere bağlanarak katekolamin etkilerini bloke ederler
  - Kalp hızını yavaşlatırlar, kan basıncını azaltırlar
  - Miyokard kasılmasını ve oksijen tüketimini azaltır
    - İnfarkt alanını, infarkt sonrası iskemiye azaltır
- Ventriküler ektopi ve fibrilasyon insidansını azaltır

BETA BLOKER İLAÇLAR

Endikasyonlar

- AMI (STEMİ ve Non-STEMİ)
- Acil servise başvuran ve akut koroner sendrom tanısı alan tüm hastalar (PO)
- AKS tanısı alan, kan basıncı ve nabızı yüksek vakalar (IV)
- Ventrikül fonksiyonları korunmuş vagal manevra ve adenozone dirençli dar kompleks taşikardiler
- Ventrikül fonksiyonları korunmuş atriyal fibrilasyon ve flutterde hız kontrolü

BETA BLOKER İLAÇLAR

Doz

- Metoprolol (B1 selektif)
  - 5 mg IV yavaş, 5 dakika arayla 5 mg IV 3 defa
- Propranolol (Non selektif B Bloker)
  - 0.1 mg/kg yavaş,
  - Total doz 3 eşit dozda 2-3 dakika aralıklarla verilir
- Esmolol(B1 selektif)
  - 0.5 mg/kg başlangıç , 0.05 mg/kg/dk infüzyon

BETA BLOKER İLAÇLAR

Uyarılar

- Bradikardide <60 dk ve SKB <100 mmHg
- Hasta sinüs sendromu
- 2. veya 3. derece AV Blok
- Şiddetli kalp yetmezliği
- Bronkospazmla birlikte akciğer hastalığı kullanılmamalı

PROPAFENON

Etki Mekanizması

- Clas IC antiaritmik
- Nonselektif β bloker
- Negatif inotrop

Endikasyonlar

- Ventriküler fonksiyonları korunmuş atrial fibrilasyon / flutter ritminin hız kontrolü veya farmakolojik kardiyoversiyon
- WPW + atriyal fibrilasyon/flutter

Doz

1-2 mg/kg doz; 10 mg/dk olacak şekilde infüzyon olarak verilir

NaHCO₃

Etki Mekanizması

- Dokularda O₂ salınımını inhibe eder
- Oksihemoglobin saturasyon eğrisini sağa kaydırır
- Hiperozmolarite
- Paradoksal doku asidozu

Endikasyonlar

- Hiperkalemi
- Trisiklik antidepresan zehirlenmesi
- Aspirin zehirlenmesinde idrar alkalinizasyonu
- Daha önceden var olduğu bilinen metabolik asidoz (pH<7.1)
- Uzamış KPR (>10dk)

Doz: 1 mEq/kg

NaHCO₃

Uyarılar

- Hayvan alışmalarında KPR sırasında NaHCO₃ tedavisinin, kalp ve beyin dokusundaki pH üzerine bir etkisi olmadığı gösterilmiştir
- Güvenli bir damar yolundan verilmeli
- Trakeal yoldan verilmemeli
- Katekolaminler ve kalsiyumla geçimsizdir

KALSİYUM

- KPR'da ampirik kullanımının yararlı olduğunu gösteren çalışma yoktur
- **Endikasyonlar**
  - Hiperkalemi
  - Hipokalsemi
  - Ca kanal blokerleri zehirlenmeleri
- **Doz**
  - Erişkinlerde 1 amp (4 mg/kg yavaş puşe)

- **Resusitasyon İlaçlarının Uygulama Yolları**
  - Periferik ven
  - Kemik İçi
  - Santral yol
  - Endotrakeal
  - Kalp içi enjeksiyon ???
    - Pnömotoraks, aritmi, koroner arter yırtılması, kalp tamponadı nedeniyle önerilmez

ETT'den Uygulanabilen İlaçlar (ELVAN)

- Epinefrin
- Lidokain
- Vazopressin
- Atropin
- Naloksan

IV dozun 2-2.5 katı 10 cc **steril su** ile dilüe edilir

Teşekkürler